

1. Täienduskoolitusasutuse nimi

Järvamaa Kutsehariduskeskus

2. Õppekava nimetus

Tugiisiku koolitus (sh esmaabiandja koolitus)

3. Õppekavarühm (vastavalt rahvusvahelisele haridus- ja koolitusvaldkondade klassifitseerimise süsteemile ISCED-F 2013)

Sotsiaaltöö ja nõustamine

4. Õppekeel

eesti keel

5. Õppekava koostamise alus

Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialist, tase 4

B.2.1 Kliendi sotsiaalsete oskuste arendamine;

B.2.2 Kliendi tegevusvõime arendamine, säilitamine ja toetamine;

B.2.3 Kliendi juhendamine ja toetamine igapäevaelu toimingutes;

B.2.4 Kliendi toetamine võimetekohasel panustamisel ühiskonda;

B.2.5 Toetamine asjaajamise korraldamisel;

B.2.6 Võrgustikutöö;

B.2.14 Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialist, tase 4 kutset läbiv kompetents

Spetsialiseerumisega seotud kompetentsid

B.2.8 Töö abivajadusega (tervisest tuleneva erivajadusega) lapsega

B.2.9 Töö toimetulekuraskustes isikuga

B.2.10 Töö rahvusvahelise kaitse saajaga

B.2.11 Töö väärkoheldud isikuga

B.2.12 Töö toimetulekuraskustes perega

B.2.13 Töö sõltuvushäirega isikuga

Tervise- ja tööministri 22. novembri 2018. määrus nr 50 „Töökeskkonnavoliniku, töökeskkonnanõukogu liikme ja esmaabiandja koolituse ja täienduskoolituse kord täienduskoolitusasutuses”

Sotsiaaltöö ja nõustamine riiklik õppekava.

6. Õppe kogumaht (akadeemilistes tundides) ja õppe ülesehitus

Maht 260 tundi, millest 164 tundi on auditoorne kontaktõpe, 80 tundi juhendatud praktika ettevõttes ja iseseisev töö 16 tundi.

Koolituse kogumaht sisaldab 16 tundi esmaabi väljaõpet.

7. Õppekeskkond

Järvamaa Kutsehariduskeskuse auditoorium, mis on varustatud vajalike tehniliste vahenditega ning võimaldab kasutada erinevaid aktiivõppemeetodeid ja gruppides töötamist.

Teoreetiline ja praktiline auditoorne õpe on omavahel tihedalt seotud, sest üks õppemeetod muutub sujuvalt teiseks vastavalt õppegrupi osalejate soovidele ning valmisolekule tegevuste muutmiseks.

8. Sihtgrupp

Inimesed, kes töötavad või soovivad tööle asuda erinevas vanuses ja erinevate toimetulekuraskustega isikute tugiisikuna, lapsehoidjana, lasteaiaõpetaja assistendina või abiõpetajana sh abivajadusega (tervisest tuleneva erivajadusega) lapse tugiisikuna, rahvusvahelise kaitse saajaga, sõltuvushäirega isiku, toimetulekuraskustes isiku/pere või väärkoheldud isiku tugiisikuna.

9. Õppe alustamise tingimused

- ei ole lapsega töötava isikuna töötamiseks piiranguid lähtuvalt lastekaitseseaduse §20-st.
- vastab sotsiaalhoolekande seaduse § 25 lõike 2 punktis 1 kehtestatud nõuetele.
- tugiisiku kutse taotlemisel on nõutud vähemalt keskharidus.

Tugiisiku töös on olulised empaatia- ja vastutusvõimelisus, hoolivus, usaldusväärsus ja ausus. Tugiisik peab olema koostööaldis ja hea suhtleja. Töö eeldab kohusetundlikkust, pingetaluvust, inimkeskseid väärtushoiakuid ja tolerantsust. Samuti on tähtsad (enese)kehtestamisoskus, analüüsivõime, sihikindlus ja järjepidevus.

10. Eesmärk

Koolituse läbinud õppija määratleb ja arendab ennast tugiisikuna, kes kasutab oma teadmisi ja praktilisi oskusi erialases töös, abistab, nõustab ja juhendab inimest igapäevases elukeskkonnas, lähtuvalt kliendi sotsiaalsetest oskustest ja tegevusvõimest.

Koolitus on ettevalmistus sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialist, tase 4 tugiisiku spetsialiseerumistele kutseeksami sooritamiseks.

11. Õpiväljundid

- Väärtustab sotsiaalhoolekande põhimõtteid, mõistab tugiisiku teenuse olemust ja järgib eetika põhimõtteid ja seadusandlust;
- Toetab kliendi sotsiaalsete oskuste arengut ja tegevusvõimet;
- Kasutab sobivaid suhtlemisviise vastavalt kliendi eripärale;
- Jõustab, juhendab ja motiveerib klienti tema igapäevaelu kohustuste täitmisel, õiguste teostamisel või toimetulekul;
- Toetab klienti võimetekohasel panustamisel ühiskonda, sh õpi- ja/või tööharjumuste kujundamisel, asjaajamise korraldamisel ja võrgustiku loomisel;
- Toetab erinevaid sotsiaalvaldkonna sihtgrupe ja teab nende abistamise võimalusi;
- Hindab kannatanu seisundit ja annab abivajajale haigushoogude, õnnetusjuhtumite ja traumade korral esmaabi, vajadusel kutsub abi.
- Analüüsib oma arenguvajadusi ja kutseoskusi.

12. Õppe sisu

Auditoorne töö (160 t) hõlmab nii teoreetilist õpet kui ka loengusiseseid praktilisi töid.

Üldteadmised sotsiaalhoolekandest ja kutset läbiv kompetents (8 t)

- Sotsiaalala töötaja eetikakoodeks
- Sotsiaalhoolekande väärtused ja tegutsemispõhimõtted
- Sotsiaalhoolekande korraldus ja õiguslikud alused Eestis
- Tugiisiku tööd reguleerivad õigusaktid
- Tugiisiku kutse taotlemise korraldus

Kliendi sotsiaalsete oskuste arendamine (32 t)

- Kliendi toetamine suhtlemisel. Erinevad kommunikatsiooni viisid.
- Kliendil toetamine käitumisnormide õppimisel.
- Kliendi emotsionaalse seisundi toetamine.
- Toetamine konfliktide lahendamisel ja ennast kehtestava käitumise õppimisel.

- Meeskonnatöö. Kliendi haavatavus ja stigmatiseerimine. Kliendi agressiivse käitumise ohjamine.
- Eneseesinduse oskuse toetamine.

Kliendi tegevusvõime arendamine, säilitamine ja toetamine (16 t)

- Kliendi tegevusvõime ja kõrvalabi vajaduse hindamine ning analüüsimine
- Tervise seisundi jälgimine, muutuste märkamine
- Tervisekäitumise kujundamine ja isiklik hügieen
- Kliendi võimestamine
- Kliendi juhendamine abivahendite kasutamisel

Kliendi juhendamine ja toetamine igapäevaelu toimingutes (24 t)

- Toetamine igapäevaelu toimingute planeerimisel, päevakava koostamine
- Koos kliendiga igapäevaeluga seotud eelarve koostamine
- Toetamine enese eest hoolitsemisel
- Juhendamine majapidamise korraldamisel
- Juhendamine toitumisel, menüü koostamine
- Kliendi suunamine ja kaasamine vabaajategevustesse

Kliendi toetamine võimetekohasel panustamisel ühiskonda (8 t)

- Kliendile sobilike õppimis-, töötamis- ja hõivevõimaluste leidmine ja säilitamine
- Toetamine töö- ja õpiharjumuste kujundamisel
- Toetamine õppimisel, töötamisel ja muus hõives vajalike praktiliste oskuste õppimisel

Toetamine asjaajamise ja võrgustikutöö korraldamisel (8 t)

- Toetamine eluasemega seotud asjaajamisel
- Toetamine avalike teenuste kasutamisel
- Juhendamine kogukonnas pakutavate teenuste tarbimisel
- Toetamine IKT-vahendite kasutamisel
- Koostöö kliendi võrgustikuga
- Koostöö kogukonna ja teiste spetsialistidega, koostöövõrgustiku koostamine.

Töö erinevate sihtgruppidega (48 t)

- Töö abivajadusega (tervisest tuleneva erivajadusega) lapse ja täiskasvanuga
- Töö toimetulekuraskustes isikuga ja perega
- Töö rahvusvahelise kaitse saajaga
- Töö väärkoheldud isikuga
- Töö sõltuvushäirega isikuga

Esmaabiandja koolitus (16 t)

- Abivajaja tervisliku seisundi hindamine.
- Esmaabi haigushoogude, õnnetusjuhtumite ja traumade korral, arvestades lapse tervislikku seisundit ja/või trauma ulatust.
- Esmaabivahendite valik ja kasutamine töökohal.

- Praktiline esmaabi ülesanne.

Juhendatud praktika töökeskkonnas (80 t) ja praktika kaitsmine (4 t)

- Juhendatud praktika töökeskkonnas koos praktikaaruande koostamise ja kaitsmisega

Juhendatud praktika töökeskkonnas toimub era- või munitsipaalasutustes, kus pakutakse lastele ja/või täiskasvanutele tugiisikuteenust.

Praktika aruande juurde tuleb esitada ka vormikohane praktikajuhendaja/tööandja hinnang (vorm asub eswa.ee).

Iseseisev töö

Juhtumianalüüsi koostamine (16 t)

Vormikohases ja kliendikeskses juhtumianalüüsis on õppijal oluline lähtuda juhtumi juures kliendile/perele olulistest aspektidest ja eesmärkidest. Juhtumianalüüsis tuleb kompetentside ja tööosade kaupa kirjeldada, analüüsida ja põhjendada oma tegevust tugiisikuna, lähtudes juhtumis toodud konkreetsest kliendist (vorm asub eswa.ee)

Toetab kutse taotlemisel esitatava vormikohase juhtumianalüüsi vormistamist.

13. Õppemeetodid

Teoreetiline ja praktiline auditoorne õpe on omavahel tihedalt seotud, sest üks õppemeetod muutub sujuvalt teiseks vastavalt õppegrupi osalejate soovidele ning valmisolekule tegevuste muutmiseks.

14. Iseseisev töö

Juhtumianalüüs.

15. Õppematerjalid

Sotsiaalala töötaja eetikakoodeks https://www.eswa.ee/wp-content/uploads/2016/11/Eetikakoodeks_Avaldatud-ST.pdf

Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsioon eswa.ee <https://www.eswa.ee/kutse-andmine/tugiisik/Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialist, tase 4 kutsestandard>

<https://www.kutseregister.ee/ctrl/et/Standardid/exportPdf/11111545/>

Sotsiaalhoolekande seadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/113032019155>

Sotsiaalministeerium <https://www.sm.ee/>

Sotsiaalkindlustusamet <https://sotsiaalkindlustusamet.ee/>

Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seadus

<https://www.riigiteataja.ee/akt/VRKS>

Varjupaiga taotlemine <https://www.politsei.ee/et/juhend/rahvusvaheline-kaitse>

Barsineviča, S., Cukura A. jt. (2011). Minu eriline laps – vastuseid küsimustele. Tartu:

Anni Mängumaa https://www.kliinikum.ee/wp-content/uploads/2019/12/minu_eriline_laps.pdf

Habicht, A., Kask H. (2016). Teekond erilise lapse kõrval. Tallinn: Eesti Puuetega

Inimeste Koda <https://www.epikoda.ee/wp-content/uploads/2017/01/Teekond-erilise-lapse-korval.pdf>

Võib lisanduda koolitajate soovitatud lugemisvara.

Koolitajate jaotusmaterjal.

16. Nõuded õpingute lõpetamiseks sh hindamismeetodid ja –kriteeriumid

Õpingud loetakse lõppenuks, kui õppija on osalenud koolitusel vähemalt 80% auditoorsest kontaktõppest, esitanud praktilised ülesanded ja juhtumianalüüsi, sooritanud juhendatud praktika ettevõttes ning vajadusel läbinud esmaabiandja koolituse. Mitmeeristav hindamine.

Hindamismeetod	Hindamiskriteeriumid
Praktilised ülesanded	<ul style="list-style-type: none"> Kliendi eripärast lähtuva päevakava, eelarve ja menüü koostamine Kliendi koostöövõrgustiku planeerimine ja koostamine
Juhtumianalüüs	On valminud vormikohane juhtumianalüüs, kus tuleb kompetentside ja tööosade kaupa kirjeldada, analüüsida ja põhjendada oma tegevust tugiisikuna, lähtudes juhtumis toodud konkreetsest kliendist.
Esmaabiandja koolituse praktiline töö - situatsioonülesanne	Situatsioonülesande baasil elustamise demonstreerimine. Ülesanne loetakse sooritatuks kui on antud algoritmi järgides elupäästev esmaabi. Õppija analüüsib ja reflekteerib oma tegevust.
Esmaabiandja koolituse teoreetiliste teadmiste test	Positiivseks soorituseks on vaja vähemalt 80% õigeid vastuseid.
Juhendatud praktika ettevõttes	<ul style="list-style-type: none"> On sooritanud juhendatud praktika ettevõttes täies mahus On koostanud ja kaitsnud praktikaaruande On esitanud vormikohase praktikajuhendaja/tööandja hinnangu

17. Koolituse läbimisel väljastatav dokument

Koolituse lõpus väljastatakse tunnistus, kui õpingute lõpetamise nõuded on täidetud. Koolituse lõpus väljastatakse tõend, kui õpitulemusi ei saavutatud, kuid õppija võttis osa õppetööst. Tõend väljastatakse osaletud kontaktõppetundide ja neis läbitud teemade kohta.

18. Koolitaja kompetentsust tagava kvalifikatsiooni või õpi- või töökogemuse kirjeldus

Amino Põldaru

Pedagoogiline nõustamine, haridusteaduste MA (TLÜ 2006); klassiõpetaja (TÜ 2004).

Värvusõpetuse didaktika (Sally Stúdio Kunstikool 2020); Visuaalkunstiteraapia (TLÜ, 2013); Mänguterapeut (A. Sootsi tervisekool 2013);

Kavandanud ja koostanud õppematerjale nii lasteaia-kui kooliõpetajatele.

Täienduskoolituste õppeprogrammide koostamine ja koolituste läbiviimine haridus- ja sotsiaalvaldkonnas. Nõustaja haridus- ja sotsiaalvaldkonnas (erivajadusega ning sotsiaalsete probleemidega inimeste nõustamine), grupinõustamise kogemus alates 2006. aastast. Vabatahtlik nõustamine ja huvitegevuse korraldamine vähekindlustatud inimestele. Alates 2015. a. Palamuse lasteaia Nukitsamees õppejuht. 2020. a omistatud õppijasõbraliku tööandja tiitel. Aasta Koolitaja 2020 eripreemia. Täiskasvanute

koolitaja tase 7. Järvamaa Kutsehariduskeskuse sotsiaalvaldkonna täiskasvanute koolitaja alates 2019.a.

Kadri Koha

Andragoog MA (TLÜ 2004); klassiõpetaja (TPÜ 2001).

Pedagoogilis-psühholoogiline ja lahenduskeskne nõustamine, mänguterapeut.

Loengute andmine alushariduse pedagoogi, sotsiaalpedagoogika ja haldus- ja ärikorralduse eriala üliõpilaste ning uurimistööde juhendamine Tallinna ülikoolis ja TLÜ Rakvere kolledžis 2001 – 2018. Omistatud tiitel TLÜ Aasta Koolitaja 2010.

Täienduskoolituste õppeprogrammide koostamine ja koolituste läbiviimine juhtimise-, haridus- ja sotsiaalvaldkonnas alates 2004. aastast, koostöö mitmete koolitusasutustega. Loengute pidamine TÜ Väärikate Ülikoolis Järva- ja Raplamaal alates 2014. aastast. Õpetaja täiskasvanute gümnaasiumis 2016 - 2020. Järvamaa Kutsehariduskeskuse sotsiaalvaldkonna täiskasvanute koolitaja, Valgamaa Kutseõppekeskuse Lapsehoidja ja Sotsiaaltöötaja eriala õpetaja 2019-2021. Eesti Töötukassa koostööpartner –töotsijatele teenuste läbiviimine alates 2013 aastast. SA Järvamaa Arenduskeskus – koostöö personalijuhtide arenguprogrammi koostamisel ja elluviimisel ja koolitamine 2022. a. Jõgevamaa aasta koolitaja 2021. Alates 2022 Tapa lasteaias Pispõnn eripedagoog. Järvamaa Kutsehariduskeskuse sotsiaalvaldkonna täiskasvanute koolitaja alates 2018.a. Täiskasvanute koolitaja tase 7.

Esmaabi koolitaja

Andrus Lehtmets

Pikaajaline esmaabi koolitaja, Rakvere kiirabis töötav parameedik ja Kaitseliidu meditsiiniohvitser.

Karin Õunap

Järvamaa Kutsehariduskeskuse puhastusteeninduse kutseõpetaja (spetsialiseerumisega haiglaruumide puhastuseks), puhastusteenindaja-juhendaja, tase 4

kutsekvalifikatsioon, töökogemus täiskasvanute koolitamisel alates 2005.a.

Õpetajakoolituse tunnistus (magistrikraad).

Rita Vaher

Järvamaa Kutsehariduskeskuse puhastusteeninduse kutseõpetaja, puhastustööde praktilise õppe juhendaja, puhastusteenindaja II kutsekvalifikatsioon (EKR tase 4, alates 2008.a, tähtajatu), töökogemus täiskasvanute koolitamisel alates 2011.a.

Kutseõpetaja tase 5.

Jaanus Mäe

Sotsiaalteaduste magister (sotsiaaltöö ja sotsiaalpoliitika), Tartu Ülikool.

Sotsiaaltöötaja (7. tase), superviisor&coach, võlanõustaja (6. tase), kogemusnõustaja, täiskasvanute koolitaja (5. tase), perelepitaja, vägivallast loobumise nõustaja

Rigne Raudsepp

Sotsiaalteaduste magister (sotsiaaltöö ja sotsiaalpoliitika), Tartu Ülikool.

Sotsiaaltöötaja (7. tase), kogemusnõustaja, täiskasvanute koolitaja (5. tase).